

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 15. STYCZNIA ROKU 1799. we WTOREK.

z Londynu dnia 17. Grudnia.

Admiralicja zakupiła okręty *Francuskie* w bitwie pod *Abukir* zabrane, to jest *Franklin*, i *le Tonnant* od 80. *le Spartiate*, *l'Aiglon*, *le Conquerant*, i *le Peuple Souverain* od 74 i 70. armat. Zapłaciła za nie 117,000 funtów sterlingów. Od czasu tej potyczki, każda gazeta *Angielska* musi zawsze coś wspominać o *Admirale Nelson*. Jedną z pomiędzy nich przytacza następującą okoliczność: „Przy końcu roku 1797. nadana była *Nelsonowi* pensja roczna 1000. funtów, a to (jak głoszą) za utratę ręki, w istocie zaś samej była to nagroda za usługi pełne niebezpieczeństw i trudów przez całe życie jego odbywane. Dla otrzymania tej pensji, musiał on podług etykiety podać Królowi memoriał, w którym wyświadczone przysługi okazał. Memoriał ten był następujący treści: „Nizey podpisany przekłada najpokorniej J. K. Mci, iż on w ciągu teraźniejszej wojny był przytomny na 4ch bitwach z flotami nieprzyjacielskimi, iż procz tego znajdował się na 4ch potyczkach z fregatami, tudzież 6. akcyach przeciw baterjom i 10. innych przeciw batom kanonierskim, naofiatek był obecnym przy zdobyciu 3ch miast. Nizey podpisany służył także przez 4. miesiące w armij lądowej, i miał komendę nad baterjami przy zdobyciu *Bastii* i *Calvi*. Równie był przytomnym przy zdobyciu 7. okrętów liniowych, 6. fregat, 4. korwetów, 11. kaprow i zabraniu lub zniszczeniu 50. okrętów kupieckich, tak dalece, iż nizey podpisany przeszło 120. razy z nieprzyjacielem potykał się, a w służbie swojej utracił prawe oko i prawą rękę, tudzież kilka ran ciężkich odebrał. Wszystkie te usługi i rany nizey podpisany oddaje najpokorniej pod wysokie zdanie J. K. Mci. W *Październiku* 1798.” — Fregata *la Coquille* od 44. armat przed niejakim czasem *Francuzom* zabrana, wysadzona została na powietrze przez zapalenie prochów, przy którym zdarzeniu 16. osob utraciło życie. — Wyczytuemy w liściach z *Indyów Wschodnich* pod d. 1. Lipca pisanych, iż w *Bombay* otworzono księgę do zapisywania dobroczynnych ofiar na wspomnienie rządu. Gubernia *Indyjska* podpisała się na 25. tysięcy rupiów (rupie około 5. zł: Pol:) Komendant na 20 tysięcy, dwaj pierwsi konsyliarze na 20 tysięcy. Procz tego w pierwszych trzech dniach mieszkańcy podpisali się na 40 tysięcy rupiów. Spodziewają się, iż za tym przykładem poydzie *Kalkuta* i *Madras*.

z Paryża dnia 26. Grudnia.

Jeden z naszych dzienników zawiera w sobie następujący wypis listu pisanego z *Medyolanu* pod dniem 14. Grudnia, do Reprezentanta *Scherlock*: „W momencie zamknięcia tego listu, General-Adjutant *Berthier* odbiera list z armij *Rzymskiej*, który mu donosi, iż wojska nasze weszły do *Rzymu*, i że General *Macdonald* znajduje się w nieprzełamanej bitwie. Oczekujemy na szczegóły, które ci iak najprędzej przesył.

Z dnia 13. na 14. Grudnia, okropny pożar spalił zamek bywłego Króla w *Chambery*. Wszystkie prawie papiery administracji centralnej Italji się palą płomieniami. Rząd rozkazał śledzić sprawców tej zbrodni. — Przybycie Generala *Maffena* do *Lucerny*, sprawiło wielki zapal w sercach żołnierzy *Francuskich* i *Helweckich*. Przyimowany był przy wystrzałach całej artylleryi. Oddział kawalerji wyszedł na jego spotkanie. Grenadyerowie i cały garni-

zon znajdowali się pod bronią, i udali się potem z chorągwią i muzyką wojenną przed mieszkanie Generala *Schauenburg*, gdzie General *Maffena* wysiadł. Ten General oglądał całe wojsko w towarzystwie swego poprzednika, który oddawszy mu komendę armij, obemył natychmiast obowiązki Generala Inspektora infanterji. — OOb. *Amelot* i *Aymar* mają sobie powierzony dozór nad wojskami administracji lkarbowej w *Piemontie*. — Dnia 23. t. m. przybył tu kuryer z *Wiednia*, wiozący, iak się domyślają, ostatnie propozycje Cesarza. — Czytając opisanie naszych ostatnich zwycięstw we *Włoszech* (mowi dzisiejszy dziennik *le Publiciste*) i rzuciwszy wzrok na karę, można widzieć, iż nasze wojska nie mogą powrócić do *Rzymu*, iak tylko po stanowiącej bitwie; iż to miało załonione jest korpusem Generala *Mack*, który (przykrzywszy sobie częściami ponoszone klęski, zgromadził wszystkie siły dla odważenia się na wielkie przedsięwzięcie; iż General *Championnet* wcześniej o tym uwiadomiony, nieomieszał również przygotować się na wszelkie zdarzenia. W tym stanie rzeczy, spodziewamy się wkrótce odebrać wiadomość o generalnej bitwie. Przedziwne kłoności naszego wojska, dające się postrzegać w wojsku *Neapolitańskim* zniechęcenie, obietnice nam najpomyślniejsze skutki. Jesteśmy już panami dwóch miast *Neapolitańskich*; gdyby nawet inne mocarstwo namysliło się przybyć w tym momencie Królowi *Neapolitańskiemu* na pomoc, można być pewnym, iż toby już było za późno. — Na festy dnia 22. 23. i 24. Grudnia, Rada 500. zatrdniała się projektem Prawa względem kokardy narodowej, ażeby jej noszenie za bronione było dla cudzoziemców; drugi projekt ściał się do przejrzenia wyroków Trybunałów Kryminalnych, uwiadzionych przez zmyślane dowody, lub fałszywe świadectwa, oraz nad sposobami które przełożyła Kommissja wojenna względem dawania zupełnych dymisji.

W czasie uroczystości wezbrania *Nilu* General *Buonaparte* rozdawał pomiędzy znaczniejsze osoby, kraiu, kaptany i futra kosztowne, a pomiędzy lud pieniądze. W wyścigach konie *Francuskie* zyskały pierwszeństwo od *Arabskich*. General *Berthier* otrzymał także nagrodę. Wiadomości prywatne donoszą, iż *Arabowie* i *Mamelukowie* w pierwszych dniach Listopada w krwawej potyczce pod *Kairem* zupełnie pobici zostali, a bunt w mieście *Kairze* ze wszystkimi był przytlumionym, do czego nie mało syn Dyrektora *Mertin* przyłożył się. — Lękamy się tu, aby *Neapolitańcy* nie chcieli uwieść z *Rzymu* prywatnej biblioteki Papieżkiej, drukarniów propagandy, i wiele innych szacownych sprzętów do *Paryża* przeznaczonych. — Dwór *Neapolitański* miał zawrzeć traktat przymierza z *Rossą* i *Portą*. — Poseł *Neapolitański* *Ruffo* z *Paryża* do *Neapolu* powracający, został przytrzymany na granicy *Liguryjskiej*. Pisano ztamtąd do *Paryża* z zapytaniem, co z nim rząd robić rozkaże. — Pod dniem 10. Grudnia G. *Championnet* wydał odezwę do armij, w której donosi, iż gdyby byli Republikanie pod *Nepi* zwalczeni, wszyscy w pięć wycięci być mieli. Nieprzyjaciele 3. *Francuzów* do drzewa przywiązanych rozstrzelali, 30. także chorych Republikanów częścią rozstrzelano, częścią spalono. *Francuzi* iednak niepowinni dopuszczać się odwetu, lecz postępować szlachetnie. Względem wszystkich przeto jeńców *Neapolitańskich*, zachowana ma być ta ludzkość, iaka się należy pokonanemu i rozbrojonemu nieprzyjacielowi. Każdy żołnierz przestępujący to rozrządzenie przykładnie będzie ka-

rany. — Pod dniem 11. wspomniany General wydał odezwę do *Neapolitańczyków*, w której wyraził, iż mieszkańcy *Civita Ducale*, za zbliżeniem się *Francuzów* poporucali majątki swoje. Przeto wzywa ich, aby się postrachom daremnym nie poddawali. — General adjutant *Bonnami* w raporcie swoim względem ostatniego zwycięstwa odniesionego nad *Neapolitańczykami* pod *Calvi*, Generalowie *Mathieu* i *Kniaziewicz* atakowali to miasto, a odpierający *Neapolitańczyków* i otoczywszy je, wezwali do poddania się. Po nieiakiem zwłoce General *Macdonald* nadsłuchawszy, posyła lakoniczne ultimatum: *Kolumna podda się, albo w pień wycięta zostanie*, i to ultimatum skutkowało. General Adjutant *Bonnami* dodał, iż General *Lemoine* opanował miasto *Neapolitańskie Civita Duca*. W *Calvi* nieprzyjaciel opóźniał poddanie się oczekując zapewne odsieczy, lecz G. *Mathieu* nie zezwolił na to. Jakoż w illocie ciągnął z wojskiem G. *Mack* ku *Calvi*, lecz *Championnet* zajął drogę idącą z *Terni* do *Rzymu* przez *Cantaluppo*. *Mack* zbierał w *Cantaluppo* całą swoją potęgę, *Championnet* czynił podobnie i wraz miał ciągnąć do *Cantaluppo*. Zamek *Civittella* zajęty został przez G. *Duhem*. — Przejęty list emigranta *Vinimille Dulce* do Generala *Mack*, nowe rzuca światło na zdradę *Pichegru* i *Villota*. — Dzienniki tutejsze przypominają, iż Królestwo *Neapolitańskie* już dwa razy, w roku 1265. od *Karola d'Anjou*, i w roku 1495. za *Karola VII.* korpusem tylko 1800. ludzi zdobyte zostało. Na plany *Makka* różne piosneczki zrobiono. Inżynier *Rouffin* podał także uwagi swoje, wystawiając śmieszność punktualności tego Generala w wykonaniu planów. — Mowią iż Król *Neapolitański* żądał posilków od Cesarza, lecz dwór *Wiedeński* wymówił się w tej mierze, utrzymując, iż nie był do nich obowiązany, tylko wtedy, gdyby *Neapol* był zaczepionym, teraz zaś jest zaczepiającym. Sądzą nawet, iż takowe posilki gdyby i dane były, jużby przyszły za późno, kiedy wojska *Rzplty* wkroczyły w kraj *Neapolitański*. — Ob. *Geoffroy* członek klasy fizycznej w instytucji *Egipskiej* przysłał dokładne szczegóły o pracach tego instytutu przyjacielowi swemu Ob. *Cubier*.

Redaktor ogłosił urzędownie co następuje: Wypis z urzędowego listu z *Rocheport* pisanego do ministra marynarki i osad. — Korweta *la Bayonnaise* mająca na łobie 20. armat 8 funtowych pod komendą Ob. *Edmond Richer* porucznika okrętu *Rzplty*, powracała z *Kajenny*, i nie była iak na 25 lub 30 mil od brzegów *Francuskich*, gdy 14. Grudnia została atakowaną przez fregatę *Angielską* *l'Embuscade* od 42. armat, z których 26 16 funtowych na baterjach, 8. 8 funtowych, i 6 moździerzy od 36 funtów. Bitwa trwała od 3ch godzin nie przeważając się na żadną stronę. Fregata nieprzyjacielka za pomocą wiosel stanęła w górę wiatru, na puł karabinowego wystrzału od naszej korwety. Na tenczas bitwa stała się najokropniejszą. Położenie korwety *Francuskiej* na przeciw wiatrom, nakłoniło porucznika *Richer* na przystąpienie do fregaty nieprzyjacielskiej; rozkazał już czynić należyte do tego przygotowania, gdy powszechne głosy ekipażu dopominały się o to przedsięwzięcie. Spuszczam się dosyć na wasze męstwo i na wasze do oyczyzny przywiązanie, ażebyście nie miały waszym chęciom dogodzić, ręką waleczną

Richer; i natychmiast ulatowania ten śmiały zamiar. W uderzeniu obydwóch okrętów wielki maszt korwety upadł na fregatę, i czyni z siebie nieiały most, po którym nasi marynarze wdzierają się do nieprzyjacielskiego statku. W poł godzinę bitwy, *Anglicy* przymuszeni byli do poddania się. Korweta nasza utraciła wszystkie swoje maszty, i stała się zupełnie niezdatną do żeglugi, lecz iey ekwipaż przeniósł się na fregatę nieprzyjacielską, którą zaprowadził do portu *Rochefort*. Komendant *Richer* ma rękę prześtrzeloną, lękamy się, ażeby nie było potrzeby iey urznięcia.

Lifty z *Nantes* pod dniem 20 donoszą, iż Ob. *Raymond* bywszy agent Dyrektoryatu w *St. Domingo*, przybył do tego portu na fregacie *Kokarda*. Z innej strony dowiadujemy się, iż fregata *Sirena* przybyła dnia 19 do *l'Orient*, i że na niej znajdował się adiutant Generała *Touffaint-Louverture*, który ma z sobą depesze do rządu. Lubo zawsze utrzymują, iż ten Generał niemyśli się oderwać od Rzpłtey, rozmaite okoliczności zdają się przeciwnie okazywać. Dziennik przyjaciel praw ogłosił proklamacyą tego Generała, o której już dawniej wspomnieliśmy, równie iako i adres G. *Hedouville* do mieszkańców wyspy *St. Domingo*.—Wypis z proklamacyi G. *Touffaint-Louverture* d. 10 Października roku 7. Rzeczypospolitey. „Ta jest droga, którą iść powinniśmy dla zjednoczenia łobie błogosławieństwa Bożkiego; spodziewam się, iż od tego nigdy nie odstąpię, i że dokładnie ulatowania to co następuje. 1. Szefowie korpusów obowiązani są dopilnować, ażeby wojska każdego poranku i wieczora odmawiały pacierze, ile im tego służba pozwoli.—2. Komendantom i trokliwie doglądać będą, ażeby regimenta lub oddziały pod ich rozkazami znajdowały się w każdym dniu dekadowy prowadzone były na mszę z bronią i w najlepszym porządku.—3. W miastach, miasteczkach i gdzie tylko będzie można znaleźć wieży, komendanci umówią się z nimi względem odprawienia wczesney mszy wojskowej.—4. Oficerowie w czasie służby Bożej, winni być pod odpowiedzialnością utrzymywać swoich żołnierzy w skromności i poszanowaniu, w czym sami najpierw przykład dawać powinni.—5. Po odebraniu niniejszey proklamacyi Generałowie i komendanci nakazą odprawienie wielkiej mszy i śpiewania *Te Deum* we wszystkich miejscach swego okręgu, na podziękowanie Bogu za ustatkowanie nieprzyjaciół bez rozlewu krwi, i że raczył nawrócić pomiędzy nas wiele tysięcy ludzi wszelkiego koloru, dotąd obłąkanych, przez co więcej niż 20 tysięcy rąk przybyło rolnictwu.—6. Polecamy Generałom i komendantom ulatowania poprzedzającego artykułu, nakazując im, ażeby sami byli obecni i prowadzili wojsko z bronią na wykonanie tego dziękczynienia.—7. *Te Deum* zapowiedziane będzie przez 22 wystrzały armatnie.—8. Niniejszy adres będzie codziennie przy parady czytany, i na drzwiach koszar przybity. Generałowie i komendanci każą go ogłosić w rozległości swojej komendy trokliwie, i dopilnują iego ulatowania. Działo się w zamku *St. Nicolas* 10 Października R. 7. Rzpłtey iedney i nierozdzielney.—Generał komend: armią w *St. Domingo*.

(podpisano) *Touffaint-Louverture*.

Z powodu poprzedzającej proklamacyi, G. *Hedouville* wydał następującą do mieszkańców wyspy *St. Domingo*: „Obywatele, dopełniający wszelkiego dobra iakie tylko na tej osadzie odemnie zależało, nie zoficiami przed oddaleniem się moim, iak tylko prześtrzedz was o okropnych skutkach nieszczęścia, któremu przeszkodzić nie mogłem. Od dawnego czasu emigranci zwrocili oczyną *St. Domingo*, ażeby ie uczynić łupem swojej chciwości. Wypędzeni zewsząd przez nasze zwycięskie wojska, zoficiali przyięci w twierdzach tej osady przez *Anglików* zajętych. Dano im cywilne i wojskowe urzędy, i gdy się

osadzili dosyć mocnymi dla ulatowania swego zamiaru niepodległości, ułożonego między gabinetem w *St. James* i federalnym rządem, komendanci *Angielscy* cofnęli się na pozor, lecz bez odprowadzenia z sobą wojsk na żołdzie Króla *Angielskiego* zostających, a nawet oficerów, którzy niemi komenderowali. Na próżno dla zapobieżenia złemu w swoim źródle, wyłączyłem od amnestyi wszystkie osoby, które się znajdowały na urzędach cywilnych lub wojskowych w skarbie Króla *Angielskiego*; wkrótce tłumy innych emigrantów przychodzą łącząc się z nimi. Atoli stały w przedsięwzięciu oddalenia z osady tych niebezpiecznych nieprzyjaciół, nakazując ściśle wykonywanie praw przeciwko emigrantom, lecz stosowny do tego wyrok lub niedochodzi do urzędów, lub zoficiami bez egzekucyi w rękach zaprzędanych *Anglikom*. Na ten czas nieprzyjaciele Rzpłtey zrzucali zafionę, i mówią otwarcie o niepodległości. Zaczynają wymierzać swoje pociski przeciwko zwierzchności narodowej; wymyślają naysrozsze potwarze; i gdy moje wszystkie czynności zmierzają tylko do dopełnienia prawa, oni wazą się powstawać przeciwko iego pobudkom, i domyślają się w nich szkodliwych dla dobra powszechnego skutków; iak gdyby publiczni urzędnicy lub prywatni obywatele, mogli mieć oprócz prawa inne prawo lub inną zafionę. Gdy powszechna wolność jest celem największej ich nienawiści, w ten czas zrzucali mi zamiary oney przeciwnie. Lecz wiedząc obywatele, iż w tym samym momencie uwiadomiony o prześladowaniach, iakich doświadczają w zjednoczonych stanach kolorowi obywatele, których nieszczęścia tej osady nakłoniły szukać tam schronienia, wezwałem konsulów Rzeczypospolitey do odeśłania ich tu przed wszystkimi innymi. Wiedząc, iż porozumiałem się z generalnym Gubernatorem wyspy *Kuba*, względem przeprowadzenia trzechset czarnych Obywatelów, i *Karaibów* wyspy *St. Vincent* deportowanych przez *Anglików*, i na wyspie *Roatan* złożonych. Wiedząc iż ci którzy wam dziś swoje oharują wsparcie, są nayokrutniejsi waszey wolności nieprzyjaciele. — Działo się w Przylądku d. 1. *Brumaire* (22. Października) roku 7go Rzpłtey iedney i nierozdzielney.

(podpisano) *T. HEDOUVILLE*.

Generał *Hardy* który miał generalną komendę nad wojskiem należącym do wyprawy *Irlandzkiej*, powrócił do *Paryża*. Jego opisanie zbija zupełnie wieści rozlane względem okrętu *Hoche*, na którym się ten Generał znajdował. Falszem jest, ażeby ten okręt był zatopiony, i ażeby żołnierze *Angielscy* mieli strzelać do naszych szukających ratunku. Okręt *Hoche* w pułnocney stronie *Irlandyi* wytrzymał sam jeden bity trwającą przez 3. godziny i 45. minut, przeciwko okrętowi *Angielskiemu* od 80. armat, dwóm od 74. iednemu od 40. i iedney fregacie od 18. bitwa była z obojczy strony okropna; żołnierze nasi lądowi i morscy dokazywali cudów męstwa. Przy zabranu okrętu, znajdowało się w nim na pięć stop wody. Miejsce dla chirurgów wyznaczono, tak było rannymi zaphane, iż już ich więcej przyjmować nie mogli; wszystkie liny były poprzecinane, żagle podarte, baterie popusute, potrzebne maszty groziły maytkom przywaleniem. Nakoniec mowi tenże Generał, w niepodobieństwie będąc dowodzenia i uwiadomiony iż już nieistawało miejsca dla rannych, niemogąc się spodziewać pomocy od naszych fregat, z których kilka już się ucierały z resztą eskadry *Angielskiej*, Szef dywizyi *Bompart* komenderujący okrętem *Hoche*, przymuszony utąpić liczbę, przedsięwziął uchylić Narodową banderę, broniąc iey honoru z tak nieustraszoną odwagą, iakiej mało widziano przykładu.

(podpisano) *HARDY*.

Gazeta *Morning Chronicle* wyraża, iż przyjaciele *PP. Pitt, Dundas* zwierzyli się, iż projekt połączenia *Irlandyi i Anglii*, nie jest wcale zaniedbany, lubo go dla prywatnych okoliczności na inny czas odłożono. To wszystko co *PP. Forster i Beresford*, oraz kanclerz *Claire* przez

swoią podróż do *Londynu* otrzymać mogli, na tym się kończy, ażeby ta wielka materya nie była donoszona do Parlamentu w tym momencie powszechnego zapalu, i gdy *Irlandya* nie odetchnęła jeszcze po okropnościach wojny domowej. Rząd kazał ogłosić pismo stosowne do konspiracyi *Irlandzkiej*. W planach i instrukcyach widzieć się daią głębokie i bystre układy i zamiary dowodzące, iż ta insurrekcyja od dawna była rozważana i utrzymywana przez naydzielniejsze do iey ulatowania sposoby.

Dnia 29. Grudnia.

Jeden z naszych dzienników za rzecz pewną dziś donosi o dobrowolnym złożeniu komendy nad armią *Włoską* przez Generała *Joubert*, który, iak mówią, do ostatnich odmian świeżo w Rzpłtey *Cisalpnijskiej* zasłużonych przyłożyć się niechtiał. Powszechnym jest mniemaniem, iż na miejsce G. *Joubert*, mianowany będzie G. *Championnet*, po którym G. *Maddonald* obejmie komendę.—Sekretarz naszego Ministra znajdujący się przy dworze *Toskańskim*, który przybył do *Paryża* kurierem, przed 2 dniami wyjechał napowrót do *Floreny*. Ostatnią razą przybył z tego miasta lifty donoszą, że *Lacombe St Michel* znajduje się zawsze w *Neapolu*; że wojska *Neapolitańskie* nowe w *Liwno* odebrały posiłki; że flosnią się iak najszybciej do kapitulacyi, którą zaręczona jest całość osob i maiątkow; i że wojskowi którzy znieważyli kokardę troykolorową, pędzeni byli przez rozgi. Dowiadujemy się teraz, że Obywatele *Mechain* i *Mangourit* przybyli szczęśliwie do *Viterbo*; wyjechałszy z *Rzymu*, byli olkoczeni i ze wszystkiego od wieśniaków wyrzuceni. Pani *Mechain* i ci wszyscy którzy iey w drodze towarzyszyli, winni są życie swoje ludzkości iednego mieszkańca z *Viterbo*, który ich w miejscu bezpiecznym przechował, aż do wkroczenia do tego miasta *Neapolitańczyków*, w których się teraz ręką znajdują.—Bankierowie *Deladage* i *Chaumont* z rozkazu rządu są aresztowani, lecz nie wiadomo z iakiey przyczyny.—Obywatka *Bonaparte* która długo w domowym zaciszu zoficiwała pod czarnymi wieńcami niespokojności i obawy względem losu iey małżonka, pokazuje się teraz na widowiskach i zgromadzeniach publicznych, od czasu przybyłych z *Egiptu* wiadomości, które fałsz dawniejszych pogłosek zupełnie okazały.

Nigdy jeszcze interessa nie były tak doiednego punktu ściągnięte iak teraz, przez co obręby władzy ministrów znajdują się więcej ściśnione mianowicie co do interesów zagranicznych. Zda się, iż między archiwami uczyniono nowy przedział. *Barras* zatrudnia się szczegulniey nominacyą na urzędy wojskowe, a w powszechności interesami armii; *Mertin* policyi, prawodawstwa, interesów wewnętrznych; *Treillard* i *Reubell* dyplomatyką.

Z opisu pierwszych zdarzeń *Piemontskich* widzieć można, iż *Francuzi* zajęli *Nawarrę*, sposobem fortelu następującego, 15 mężnych grenadyerów mając na czele i, ofiera wyższego Iztabu, powiadałszy do powozow i kształcie konwoiu, prosił o wpuszczenie, i otworzoną im bramę. Przybywszy wprost *hauptwachlu*, wykakuia powozow, porywają za broń i zamykają straż w niewoli, strażnik bramy, chce ią nagle zamykać, lecz już nie było czasu, ieden grenadyer uderza go lekko pałaszem, i przymusza do ucieczki, a na znak umowny 15 regimentu strzelcow konnych wpada do miasta, zaymuie plac wojskowy i przyległe ulice. Wkrótce za nim przybywa inna kolumna infanteryi, która się udała do koszar i opasawszy ie, odbiera wkrótce broń od garnizonu złożonego około z 1200 ludzi tak pieszych iako i konnych.

z *Bruxelli* dnia 26 Grudnia.

Insurgenci codziennie się prawie widzieć daią w okolicach tego miasta. Wychodzą oni z lasow po 80. lub 100 ludzi, i udaią się do poblizszych wiosek. Niedawno zatrzymali powoz pocztowy z *Lowanium* do *Bruxelli* idący w *Hasselt*. Insurgenci zabili wielu mieszkańców, któ-

rzy się opierali ich wkroczeniu. Z naszej załogi wybrano przeciw nim kilka oddziałów. Inne są tak-
że na ten koniec wybrane. — Z przyczyny pokazania
się eskadry *Angielskiej*, wzmocniono kordon wojsk kto-
ry się rozciąga od *Nieuport* aż do *Sas de Gand*.

z *Texel* dnia 28. Grudnia.

Przygotowania na flotach naszych czynione, już zno-
wu ustają. Od kilku dni tak wielkie lody skupiać się za-
częły, iż okręty musiały z stanowisk swoich wypłynąć do
innych miejsc wolnych od lodów.

z *Hagi* dnia 29. Grudnia

Wiadome już teraz są obrania na zgromadzeniach
Elektoralnych do formowania ośmiu administracyj De-
partamentowych. Okazuje się, iż wybór padł tylko na o-
soby przywiązane do teraźniejszego rzeczą porządku,
a toli w niektórych miejscach zachodzą powątpiewania
względem ważności elekcyj, i już w tej mierze przy-
brano reklamacye do pierwszej izby, która się odsyła do
postanowionej na ten koniec komisji. Wielu z tych
nowych Administratorów i członków Ciała Prawodaw-
czego wymawia się od przyjęcia tych urzędów. Ta sa-
ma Komisja ma rozstrząsać przyczyny nieprzyjęcia
tych urzędów. Między temi znajduje się *Hugo Gevers*,
który wyszedłszy z więzienia, był uznany za niezdolne-
go do zasiadania w pierwszej izbie Ciała Prawodaw-
czego, gdzie został nominowanym, i który nawzajem
nieprzyjmuje urzędu administratora Departamentu *Skat-
dy i Mozy* do którego wezwało go miało *Dordrecht*
i jego odczynna.

Od granic *Austryackich* dnia 29. Grudnia.

Podług listów z *Włoch* odebranych o zawartej dnia
9. t. m. kapitulacji między *Krolem Sardyńskim* i *G.
Joubert*, pokazuje się, iż negocjacya w tej okoliczno-
ści zaczęła się w ostatnich dniach Listopada, i ciągnęła
się aż do dnia 7. Grudnia wieczorem; iż wszystkie ar-
tykuły były ułożone i posłane Generalowi *Joubert* do *Me-
dyolanu*, a zatem nieszczęścia tego monarchy są da-
wniejsze od deklaracji wojny, którą Dyktoryat ogłosił
przeciwko niemu dnia 6. Grudnia, nie wiedząc jeszcze
o skutkach negocjacji między swoim ministrem w *Tury-
nie* i Generaliem *Joubert*. — Xże *Oranij* odprawiający re-
wią garnizonu *Weneckiego*, kazał wsiść na okręty
5000 ludzi, których przeznaczenie nie jest jeszcze
wiadome. Zdać się, iż gabinet *Londyński* przedsięwziął
wyśłać wojska lądowe bądź na wsparcie *Niderlandów*,
bądź na dopomożenie *Neapolitańczykom* we *Włoszech*.
Takie są przynajmniej pogłoski, które tu *Anglicy* roz-
noszą.

z *Brünn* dnia 5. Stycznia.

Na dniu 1. t. m. wyciągnęła stąd pierwsza kolumna
wojska *Rosyjskiego* posiłkowego, za którą druga wyruszy-
ła na dniu 3. Cesarz Jmci dla okazania ukontentowania
swoego z obeyrzania tych korpusów, rozkazał dać każde-
mu gemynie po złotym iednym, a każdemu unter-office-
rowi po złotych dwa. Officerowie subalterni otrzymali
gażę gratis, a officerowie sztabowi aż do generała *en chef*
przyzwolite podarunki. General *en chef* *Hrabia Rossen-
berg*, odebrał tabakierę złotą bryllantami osadzoną z por-
tretem Cesarza Jmci bardzo wielkiego szacunku. Całe
korpus składa się z strzelców, grenadyerów, muszkiet-
erów, kilku kompaniów artylleryi i 4ch regimentów koz-
aków *Dońskich* pod dowództwem pułkownika *Denissow*.
Podług etatu całkowita liczba wynosi 24.511. ludzi. —
Pomimo podarunków które Basza *Belgradzki* posłał do
Konstantynopola, dla uwolnienia siebie od wyiszcia w po-
le przeciw *Basmanowi-Oglu*, wszelako rozkaz takowy
przysłany mu został od W. Porty. Czyni teraz przygo-
towania do uskutecznienia tego rozkazu, zakupując żywno-
ści i ammuicye, wszakże zdać się, iż nie zaraz on marsz
swoy rozpocznie. *Basman-Oglu* tym czasem co dzień bar-
dziej rozszerza się w *Moldawii* i *Wołoszczyźnie*, gdzie
wiele znajduje stronników.

z *Strazburga* dnia 29. Grudnia.

Do naszego departamentu codziennie wiele przybywa
wojska z artylleryą, i natychmiast marsz swoy ku *Szwaj-
caryi* obraca. Dwie dywizye armii *Moguckiej* opuściły
już brzeg prawy. — Jedna z gazet naszych zapewnia, iż
Francuzi zajęli *Liworno* przymusiwszy *Neapolitańczyków*
do wyiszcia z tego miasta.

z *Frankfortu* dnia 29. Grudnia.

Arcey-Xiąże *Karol* pojechał do *Linz* dla oglądania wojsk
Rosyjskich. — Tutejsza gazeta zawiera w sobie rekrypt ele-
ktora *Saskiego* wydany do akademii *Lipskiej* i *Wittenber-
skiej* donoszący o konfliktacji pisma pod tytułem, *Dzien-
nik filozoficzny przez profesorów Fichte i Niethammer*
w *Jena*, z powodu zdań ateizmu w tym piśmie umie-
szczonych. — Nad *Nidde* ściągłszy znów wojska *Francu-
zkie* i okolice *Hochheim* i *Wickert* mocno osadziły.
Nałożone także znaczne kontrybucye, są teraz ściśle
wybierane. — Z kraju *Gryzonów* wiele wojska cesarskie-
go wyciągnęło do *Feldkirch*, gdyż dla ciężkiej zimy nie
mogli tam dosyć wygodnych znaleźć dla siebie kwater,
nadzwyczajne tegoroczne mrozy rozszerzają się po ca-
łych *Niemczech*.

z *Rastad* dnia 30. Grudnia.

Ministrowie *Bawarsko-Palatynski* i *Dwoch-Mo-
stów* złożyli ministrowi *Cesarowskiemu*, Deputacyi *Rze-
szy* i Legacyi *Francuskiej*, opisanie strat domu *Palatyn-
skiego* na lewym brzegu *Renu* poniesionych. Strata ele-
ktora jest 165. mil kwadratowych, 48 woytoftw, 36 miał,
11 miasteczek, 678 wsiow, 470,157. mieszkańców; i
3,120,000. złt. Xcia *Dwoch-Mostów* 36 mil kwadratowych,
8 woytoftw, 10 miał, 319 wsiow, 96 tysięcy mieszkań-
ców, i 915,618 złt. — Utrzymują, iż Nota *Francuska*
względem sekularyzacyow nie będzie podana, aż po po-
wrocie kuryera, którego Dyktoryat wysłał do *Wiednia*
z propozycjami flosownemi do teraźniejszego stanu we
Włoszech.

Dnia 31. Grudnia.

Dnia dzisiejszego ułożono następujące *Conclusum*:
„Deputacya Rzeszy widziela z wdzięcznością w dekrete
komisji *Cesarzkiej* pod dniem 27. t. m., iż pełnomo-
cny Minister *J. C. Mei* żądał wkrótce się dowiedzieć, i-
akie środki Deputacya osadziła za nayprzyswoitsze, do
załilenia fortcy *Erenbreitsteinu*, która dotąd żadnego
nieodebrała załilenia. Deputacya Rzeszy załileniela się
rozważnie nad tą okolicznością, i mniema iż przyłoi
wprzód podać nową Notę Ministrowi *Francuskiemu*. Mi-
nistrowie pełnomocni Rzpłety *Francuskiej* zapewnieli w
swoich Notach pod dniem 22. *Primaire* (12. Grudnia) iż
niezwłocznie uwiadomią Rząd i polecą iego szczegulney
urzędzie żądanie Deputacyi względem teraźniejszego stanu
prawego brzegu *Renu*, a szczegulniey fortcy *Erenbreit-
steinu*; oraz świeżo nałożonych kontrybucyow. Gdy w
tym momencie Deputacya uwiadomiona została, iż wrze-
czy samey nastąpiły już na prawym brzegu rozporządzenia
ściągające się do ulżenia mieszkańcom tego brzegu, i-
to dla niey ukontentowania, iż może oświadczyć Mini-
strowi pełnomocnym Rzpłety *Francuskiej*, iż uznaie teroz-
porządzenia iako owoc ich skutecznego posrzednictwa, i
spokojnych Rządu *Francuskiego* zamiarów. Deputacya
Rzeszy spodziewala się także odebrać równie dogodną
wiadomość względem *Erenbreitsteinu*, lecz ta nadzieia nie
została do tego momentu spełnioną. Atołi potrzebne i-
stnieje rychłych środków, ponieważ przedłużenie oble-
żenia powiększa codziennie niedzę garnizonu tej fortcy i
nieszczęśliwych mieszkańców *Thal*. Należy zatem upra-
szać iak nayużliwiey Ministrowi *Francuskiemu*, ażeby iak
nayrychley dala Deputacyi zaspakajające upewnienie, iż
Rząd *Francuski* wydał potrzebne rozkazy na załilenie
miasta i fortcy *Erenbreitsteinu*, i że przyzwolitemi Ipo-
fobami wspierać będzie inne kraie prawego brzegu zajęte
przez wojska *Francuskie*, przeciwko arbitralnym Kom-
missarzom *Francuskim* czynnościom. — W przypadku gdy-
by ta Nota (do ktorey zapewne Komisja *Cesarzka* bez
trudności się przyłączy) nieprzyniosła rychłego skutku,
i-akiego się spodziewać należy, trzeba ją będzie upraszać,
eżeby w tej mierze podała rapport *J. C. Mei* odwołując
się do *Conclusum* Deputacyi pod d. 17. Marca r. t.

Mowią powszechnie, iż trzy duchowne elektorstwa
w sposobie przyzwolitem nadgrozdzone zostaną, i że w
pólnocnych *Niemczech* żadne indemnizacye rozdawane nie
będą. — Dla Elektora *Palatyna* przeznaczają biskupstwa
Freysingen, *Augsburg*, *Eichstädt* i *Passau*, dla Xiążęcia
Badeńskiego należące do Biskupstwa *Strazburskiego* i *Spir-
skiego* na prawym brzegu będące posłellye. Dom *Nassau*
żąda indemnizacyi w *Trewirskim*, o oddzielną iednak
nadgrodzie dla *Statudera* nie nielychać. — Zdać się, iż
dwory *Cesarzski* i ieden z znacznych *Niemieckich* nie chcą
przyjąć planu indemnizacyi podać się mającego z strony
Francuskiej. W takim przypadku wiele nowych oddziel-
nych traktatów z *Francją* byłoby poczynionych. — Z przy-
czyny lodow wielkich, komunikacya z *Strazburgiem* od
trzech dni iest przerwana. Samey legacyi *Francuskiej* bra-
kuie dwóch kuryerow. — Mrozy nie były tak wielkie od
roku 1788.

z okolic *Erenbreitsteinu* dnia 28. Grudnia.

W czasie największych mrozow dochodzących do

21. stopnia, z forpczłow *Francuskich* przy *Erenbreitstei-
nie* 9. żołnierzy umarło. Kommandant twierdzy zapo-
biegl takowemu nieszczęściu przez ściąganie forpcz-
tow z strony swojej. — Pomimo negocjacyow *Rastad-
skich* i zapewnień *Francuskich*, nie zaszła najmnieysza od-
miana w ścieśnionej blokadzie *Erenbreitsteinu*. — W *Thal*
kommandant poczynił rozmaite dobre urządzenia wzglę-
dem drzewa i innych potrzeb, których niedostatek daie
się czuć mieszkańcom. Opatrzność litosna nad nieszczę-
śliwemi ochronia ich także od wszelkich chorob.

Z *Lucerny* dnia 24. Grudnia.

Przybył tu świeżo kuryer z *Włoch*, lecz nie ieszcze
nie zostało ogłoszonym względem zdarzeń wojennych.
Dowiedzieliśmy się tylko, iż General *Joubert* złożył
kommandę i do *Paryża* wyjechał. Mowią, iż to uczyni-
ł przez nieukontentowanie, iż miał sobie przyda-
nego kommissarza cywilnego.

z *Bazyli* dnia 26. Grudnia.

Nieszczęśliwy dom *Sardyński* pochodzi od staroży-
tnych hrabiow *Sabaudzkich* z ktorych *Amadeusz VIII.* od
cesarza *Zygmunta* w roku 1416. do stopnia xiążęcia wy-
nieszonym został. W roku 1418. dostał mu się *Piemont*.
W czasie wojny o sukcesyę *Hiszpańską*, *Victor Amade-
usz* przeszedłszy na stronę *Austryacką* otrzymał cały
Monferrat, tudzież dystrykta *Alexandryi*, *Valenza*, *Com-
mellina* i *Val di Sesia*, ktore od *Medyolanu* odlaczone
zostały, a przez traktat *Utrechcki* roku 1713. wyspę *Sy-
cylly* z tytułem zupełnym Krola. W roku 1720. musiał
uczynić zamianę *Sycylii* za *Sardynią*. Syn iego *Karol*
Emmanuel III. iako przymierzeniec *Francyi* i *Hiszpanii*
otrzymał przez pokoy roku 1736. dystrykta *Medyolańskie*,
Nawarry i *Tortony* wraz z lennością *Langien*, a traktat-
em w *Worms* roku 1743 iako przymierzeniec *Austrii*, oko-
licę *Medyolańską*, *Vigerano*, większą część hrabstwa
Anghiera, część dystryktu *Pawii*, i territorium *Babio* z
częścią *Piacencyi*; którą iednak przez pokoy w *Akwizgranie*
znówu postradał. Trzecim krolew był *Victor Amadeusz*
III. który w roku 1797 umarł, a czwarty *Emmanuel IV.*
który na dniu 9. Grudnia dziedzictwo oycy swego *Francy-
i* odłąpił. — Monarchia *Sardyńska* przed teraźniejszą
woyną składała się z wyspy i krolestwa *Sardyńskiego*,
księstwa *Sabaudzkiego*, księstwa *Piemontzkiego*, księstwa
Monferrat i części księstwa *Medyolańskiego*. Kraie *Sar-
dyńskie* na itałym lądzie *Włoch*, zawierały 2.733.384 lu-
dzi, a wyspa *Sardynia* z innemi małemi 423.514. co w
ogule czyni 3.156.908 ludzi. Inni rachowali w wspomnio-
nych krajach ludności do 4.452.860 głow. Przychody
szacowane do 6. millionow talarow.

z *Macerata* dnia 6. Grudnia.

Jeńcy ktorych Gen: *Rusca* zajął w bitwie nad rzeką
Tronto, podzieleni zostali na rozmaite części. Na dniu
2. przechodził pierwszy oddział, eskortowany od iedne-
go korpusu legionu *Rzymskiego*. Wyłolił do 400 ludzi
zajętych przy moście de *St. Benedetto*. Drugi oddział
składał się z niewolników zajętych przy odebraniu na po-
wrot przez republikańow miasta *Ascoli*. Wszyscy *Nea-
politańczykowie* do *Ankony* są transportowani. Zape-
wniają, iż wojska *Neapolitańskie* w *Rzymie*, tak wkrót-
ce zamknięte zostaną, iż im nie będzie podobna uysć
ręk republikańow.

z *Neapolu* dnia 4. Grudnia.

Zwycięstwa odniesione przez Gen: *Mack* były tu ob-
chodzone przez dziękczynienia Bogu w kościołach, i po-
wszechną illuminacyą. — W momencie wyruszenia nad
granice, krol ogłosił edykt następujący. „Wierni i kochani
poddani moi, używając blisko przez lat 40. panowania me-
go, wszelkich sposobow, które sądziłem nayzdolniey-
szemi do zabezpieczenia szczęścia waszego, i oddalenia
tych klęsk, ktorych sprawiedliwi podług wyrokow *Nay-
wyższego* doświadcząć muszą, widzę się być w samey
chwili oddalenia się od kochanej moiey oyczyzny, iedy-
nie w zamiarze obronienia świętey naszej religii bliskiey
upadku, wkrzeszenia czci ktora iey się przynależy, i przy-
wrocenia za pomocą *Bożą* spokojności we *Włoszech*, za-
bieszczając wam i dzieciom waszym nienaruszone uży-
wanie tych dobr, ktorych wam *Naywyższy* uczynił. Gdy-
był miał być pewność osiągnięcia tego zamiaru przez i-
akokolwiek bądź ofiarę, bądźcie pewni, iż chętniebym się
onego chwycił, lecz iakże tego mogłem się spodziewać,
po tylu okropnych przykładach wam dobrze znanych?

Wiodę więc na czele walecznych obrońców oyczyzny, z ufnością w Bogu wojny, który kroki moje kierować, czynności nasze opieką swoją załatwiać będzie. Z największą spokojnością umyślnie narażać się będę na wszystkie niebezpieczeństwa, gdyż to czynić będę dla współobywateli braci i dzieci moich, wiecie od dawnego czasu, że was zawsze za takich poczytuję. Bądźcie zawsze wierni Bogu, i tej którą ja dla zarządzania państwami memi zostawiam. Polecam wam tę czułą matkę, polecam wam synów moich, którzy nie są moimi ale waszemi, a w każdym zdarzeniu pamiętajcie na to, iż iścieście Neapolitańczykami, iż ten kto chce mieć odwagę znajdzie ją, i że lepiej jest umrzeć z chwałą za Bogą i oyczyzną, niż się dać haniebnie uciskać. Niech Pan Zastępów zysła wam szczęście i błogosławieństwo, których wam życzy ten który był i będzie aż do ostatniego tchu swego, wasz naysprzysiężany ojciec i Monarcha.

Ferdynand.

z Florencji dnia 18. Grudnia.

Za rekwizycją ministra Neapolitańskiego, książę Taranto został tu wczoraj aresztowany i do fortecy zawieziony. Mówią, iż on był największą przyczyną dla czego 5000 Neapolitańczyków pod Calvi broń złożyło. Konflikt wojskowy bierze dobry skutek, 300. flujących zapisało się świeżo, i już się ćwiczy w robieniu broni. Z rozkazu panów wielka także liczba wieśniaków równie się zapisała. — Wezwano aby osoby mające a mianowicie klasztory srebra swoje do mennicy oddawały, bardzo skutkiem. Przemienione na pieniądź srebro wynosi przeszło milion talarów. W. Książę podał im pierwszy przykład przez poślanie własnego swego kredensu do mennicy. — Wczoraj odobraliśmy wiadomość, iż wojska Francuskie zbliżyły się do naszego terytorium, a Neapolitańczykowie wyszli z Rzymu. W tymże samym dniu kurier Francuski z Paryża przebiegał spiesźnie do Peruzy, gdzie się znajdą kommissya Francuska.

z Turynu dnia 18. Grudnia.

Rząd tymczasowy Piemontski za obietnicą władzy swojej, wydał proklamacyą do Narodu Piemontskiego w następującej treści 1.) Prawa dawnego rządu mają ielzce do niejakiego czasu trwałość swoją. 2.) Wszystkie magistratury, trybunały, kancelarye stanu i urzędnicy skarbowi aż do dalszego urzędowania, mają swoje interesa odbywać. zostając w tych samych stosunkach z rządem tymczasowym w jakich z dawnym rządem były. 3.) Wszystkie czynności magistratur i kancelaryow mają być ogłaszane w imieniu narodu Piemontskiego i podług rachuby Francuskiej, obok której jednak data dawnego stylu umieszczona być może. 4.) Wszystkie tytuły, zaszczyty, znaki dystrykcji szlacheckiej, etc. zniesione być mają, a odtąd żadnego tytułu nie będzie prócz tytułu obywatela. Wszystkie także herby i liberye zniesione zostaną. — Przeszły środy przy eskortie wojska Francusko - Piemontskiego, drzewo wolności zasadzone zostało.

z Parmy dnia 19. Grudnia.

Dywizya G. Victor odebrała rozkaz wkroczenia do kraju Toskańskiego przez Reggio i Modenę, już jest w marszu, część jej która wczoraj miała stanąć w Placencji, dziś tu jest spodziewana.

z Mediolanu dnia 15. Grudnia.

Oczekiwano tu w początkach przybycia Króla Sardyńskiego. Czynniono mu propozycyę, albo odbierania znacznej pensyi we Francji, albo udania się do innego kraju. Król obrał dla siebie mieszkanie w Sardynii. Nic najmniejszego nie było nad wyjazd króla z Turynu. Władającemu do karety trzy się z oczu rzuciły. — Siła, z którą król Neapolitański wkroczył do państwa Rzymskiego, wynosi do 50,000 ludzi, na obronę zaś kraju swego nie zostawił jak 16,000. — Słychać, iż wkroczenie Neapolitańczyków do krajów Rzymskich, stało się bez zezwolenia dworu Wiedeńskiego.

Dnia 24. Grudnia.

Ob. Rivaud na dniu 21, oddał list naszemu Dyrektorowi, w którym zaprzecza rozniesionej pogłosce jakoby Brescia miała przestać być częścią Rzpłtey Cisalpińskiej i oddaną być Austrii. Donosi także, iż otrzymał wyrok Dyrektoryatu Francuskiego pod dniem 14. nakazujący powtórnie wyjazd z Włoch Ob. Rouche. — Ponieważ Ob. Fenaroli odmówił przyjęcie urzędu Dyrektora, prze-

to Ob. Melzi d'Erile miejsce jego załatwił. — Drugie ważne miejsce obejmie Ob. Cacciari z Bolonii. Ob. Paolini wyniesiony został na urząd ministra polityki. — Gazety nasze donoszą, iż po krwawej bitwie w okolicach Civita Castellana stoczonej, Francuzi weszli znowu do Rzymu gdzie się teraz przeniosła główna ich kwatera; dodają, iż kolumna dowodzona przez Generała Rusca, pomknęła się ku Abruzzo, i weszła tam nawet po odbytych potyczkach nad granicą między Rieti i Città Ducale. Wojska Neapolitańskie, które Rzym zajmowały, cofnęły się do Terraciny. Przez Medyolan przejeżdżał officer Francuski wiozący do Paryża kilka sztandarów w ostatnich akcjach zwycięstw. — Na d. 18 i 19. przybyło tu kilka batalionów wojsk Francuskich, oczekujemy jeszcze na inne z Szwajcarii. — Listy z Ankony donoszą, iż tam wsadzono znowu wojska na okręty, dla przewiezienia ich do Korfu. Mówią, iż pierwsza wyprawa, która z Ankony wyszła, nie była przeznaczona do tej wyspy, ale miała wysadzić wojsko na brzegi Neapolitańskie z strony Luncyano i Manfredonii.

Wypis z Gazety Turyńskiej. — Minister związków zewnętrznych do Ob. Aymar. — Obywatelu, lubo wszystko widzieć daie, iż najożądniejszą spokojność panuje w Piemontcie, i że nic w tej mierze nie zostaje, co by ci należało zalecić, Dyrektoryt wykonawczy, którego troskliwa opieka ma sobie za ukontentowanie wynajdować imiona i familie zaszczycone naukami, chce, ażebyś się nakłonił do szczególniejszych względów dla familie sławnego Lagrange. Poydziesz do jego szanownego oycy, i powiesz mu, iż w następujących świeżo zdarzeniach, najpierwsze względy Francuskiego rządu zwróciły się ku niemu, i że ci rozkazał, ażebyś mu złożył oświadczenie najwyższej dla jego osoby przychylności. Nie mogą wątpić Obywatelu, o pospiechu z jakim zechcesz ukłutechnić to szacowne zlecenie, którego mam ukontentowanie być tłumaczem. Pozdrowienie i braterstwo. — (podpisano) Talleyrand.

Reszta opisu znacniejszych zdarzeń w roku 1798.

Październik. — Dnia 6. wyspa Gozzo przy Maltcie kapitulowała. — D. 12. bitwa między eskadrą Angielską i eskadrą Francuską pod komendą Ob. Bompard. — D. 13. bywse wyspy Weneckie Zante i Cefalonia poddały się flotom skombinowanym. — D. 19. Dyrektoryat Francuski odebrał kuriera z Egiptu z depeşami opisującymi rozmaite bitwy, z których najsławniejsza pod piramidami. — Tegoż dnia wojska Cesarzkie pod komendą Generała Aussemberg weszły do kraju Gryzonów. — D. 30. General Jourdan przybył do Moguncji na obcięcie generalnej komendy nad wojskami Rzpłtey nad Renem stojącymi. — Na końcu tego miesiąca odebrano wiadomość, iż eskadra Hiszpańska pod komendą Don Alava, zabrała Anglikom dwa liniowe okręty i dwie fregaty.

Liftpad. — Dnia 3. Ciało Prawodawcze Rzpłtey Francuskiej postanowiło Prawo, na mocy którego zbiegli przed deportacyą, uznani są za emigrantów, i dobra ich na pożytek Rzpłtey obrocone. — D. 5. w Neapalu znieważono znaki narodowe konsula Rzpłtey Francuskiej. — D. 15. Dyrektoryat Helwecki przyjął na publicznej sefely Kavalera Camano pełnomocnego ministra Króla Hiszpańskiego. — D. 17. pierwsza kolumna wojsk poliskowych Rossyjskich przybyła do Krakowa. — Anglii zabrali wyspę Miurkę. — D. 20. Król Angielski przy rozpoczęciu Parlamentu donosi o zwycięstwie swojej floty, o uśmierzonem buncie w Irlandyi, i wystawia potrzebę użycia jak najszybszych sposobów do popierania dalszej wojny. Tegoż dnia odkryto w Hadze śpisek przeciwko Rządowi z insurrekcyą Brabancką związek mający. — D. 26. Wojska Francuskie ułapiły z Rzymu. — D. 27. pierwsza bitwa wojsk Francuskich z wojskami Neapolitańskimi pod Terni, w której ostatni znaczną klęskę ponieśli. W drugiej bitwie pod Fermo równego losu doznały. — D. 28. okręty Angielskie i Portugalskie wysadziły do Livorno 7000. wojsk Neapolitańskich. — D. 30. Traktat w Lucerni zawarty, którym Helweccy w przypadku wojny obowiązują się dostarczyć Francji 18. tysięcy wojsk.

Grudzień. — Dnia 4. Wojska Francuskie pod komendą Generała Macdonald odnoszą trzecie znaczne zwycięstwo nad Neapolitańczykami między Nepi, Monterosi, i Baccano. — D. 6. Dyrektoryat Wyk. Rzpłtey Francuskiej donosi w swoim Posellwie Radzie 500. iż wojska Króla Neapolitańskiego pod komendą Generała Mack uderzyły na wojska Francuskie stojące w kraju Rzpłtey Rzymskiej, i że razem odkryto nieprzyjazne zamiary Króla Sar-

dyńskiego; Z tego powodu obydwie Rady wydały wyrok na wypowiedzenie wojny tym dwóm Królom, i rozkazują o tym uwiadomić wzytych zagranicznych Ministrów. — Tegoż dnia Ministrowie Francuscy w Raftad podali Deputacyi Rzeszy ultimatum Rządu Francuskiego. — D. 9. Ultimatum Francuskie przyjęte jest od całej Rzeszy, oprócz Cesarza, Saxonii i Bremy. Tegoż dnia Król Sardyński zrzeka się rządu swojego państwa, i akt tego zrzeczenia składa w ręce Jouberta Generała kommandującego wojskiem Francuskim. Dnia 10. Nastąpił wyjazd Królewski z kraju. — 11. Rząd tymczasowy poślaniony w Piemontcie, i we wszystkich miastach wprowadzona muniypalność. — D. 10. Dyrektoryat Francuski znosi wzyty, fkie odmiany w Rządzie Cisalpińskim przez Generała Brune poczynione, i przywraca rzeczy do porządku w jakim się przed d. 19. Października r. t. znajdowały. Tegoż dnia Imperator Rossyjski ogłoszony W. Mistrzem Maltiańskim. — D. 27. Cesarz wraz z Cesarzową Jmcią przybywają do Brünna dla oglądania dywizyi wojsk poliskowych Rossyjskich. — W ciągu tego całego roku, Basman-Oglu prawie zawsze w iednakowym znajdował się położeniu, odnosi nad swemi nieprzyjaciółkami zwycięstwo w trzydziestu kilku bitwach. — Od kilku miesięcy insurgenci Belgicy walcząc z Republikanami, odnoszą znaczne klęski, i lubo już do małej liczby przyprowadzeni, upórcoście swojej oczekują zguby.

OBWIESZCZENIA.

N. Pan raczył P. Michel Miszel Mechanikowi nadać Przywilej prywatny na sporządzenie dwóch maszyn do tarcia i fabrykowania Tabaki flujących; Przywilej ten ma fluzić na lat 6. to jest od dnia 29. Września roku bieżącego, aż do tegoż dnia w roku 1804. i ma mieć wagę we wszystkich Prowincjach J. K. Mci z tej strony Wezery położonych: zachowując iednak w całości prawa każdego: Ktoby był w stanie dowieść, że już przed dniem 1. Września r. b. maszyny takowe były mu znane, i aktualnie przez niego sporządzane: tak wiec fabrykantom Tabacznym, iako i tym, którzy się zatrudniają sporządzaniem podobnych maszyn, czyni się o tym wiadom: że dodatkim, że maszyny te do tarcia i krawania Tytuniu flujące, tym flie różnią od znanych dotąd tego rodzaju maszyn; iż instrument do krawania Tytuniu obraca się w kóło, a instrument do tarcia; może kilka razem trzeć i obracać walcow bez pomocy ludzkiej; modele tych maszyn złożone są w Kollgium manufaktur i handlowym: każdy wiec w tej okoliczności interessowany, winien zgłosić się do tegoż Kollgium na pismie. Dan w Warszawie dnia 10. Grudnia 1798. Roku.

J. K. Mci Prufs Południowych Wojkwa i Ekonomiczna Kamera.

Kommissya wspólna przez Najjaśniejsze Dwory dwa Cesarzkie i Królewskie - Prulki do upadłych sześciu Bankow, to jest: UUr. Piotra Teppera, Karola Schultza, Fryderyka Kabryta, Prota Potockiego, Macieja Łyszkiewicza i Jana Dawida Heistera wyznaczona. — Wam iakiekolwiek imion w dowód i lyrowi Fremaux pod tą firmą domowi w Amsterdamie, i wszelkie jego fundusze mający sobom, z osob i dobr waszych rozkazuje, abyście za tygodni dwanaście od daty ogłoszenia niniejszego edyktałnego Pozwu przez Gazety Warszawskie, prawnie osobiscie lub przez swego plenipotentu tu w Warszawie w pałacu Tepperowskim na ulicy Miodowej przed ładem Kommissyi niniejszej stawili się, na popieranie wierzytelności Fryderyka Kabryta, oraz wyznaczonych do teyże masy Prokuratora i Administracyi, którzy flusując się do kłiąg, korespondencyi i kontokurantow, wam poślane fundusze na sarysfakcyę ciągniętych na was summ dowodzących, z przyczyny że Wasz Mość traktow Kabrowskich niektórych nie akceptowaliście, i niektórych akceptowanych całkowicie nie opłaciliście, dla tego pozwani iścieście, abyście obrachunek między masą Kabrytowką a wami w tej mierze zachodzący uczynili, i na sarysfakcyę masy Kabrytowkiej, iaka się od was w reszcie okaże, fundusze wam dane zwrocili, oświadczając wam, że Tratty Meyserowickie na złotych Hollenderskich courant 45,400. pomiędzy funduszami przez Kabrego wam poślane, a przez was tu do Warszawy odeflane i zaarrestowane, iako też i inne w krajach względem spraw upadłych Bankow do niniejszej Kommissyi poleconych znajdujące się fundusze, bądź wam prześlane, bądź własne wasze, pod niniejszy arezt podchodzą, i na sarysfakcyę masy Kabrytowkiej, iaka wynaleziona będzie, wskazane zostają. Wy zaś fundusze Fremaux mający, które niniejszym Pozwem edyktałnym u was się arestują; pozwani iścieście o to, abyście takowe fundusze do ładu Kommissyi Bankowej komportowali, i o nich donieśli. Dla czego macie się stawić, lub w przypadku niestawienia się, i nie zapłacenia należących summ powodom, wyrokom niniejszej Kommissyi ulegać, pod rygorem w prawidłach swej Kommissyi przepisanym będziecie. — Dan w Warszawie w Kancellaryi Kommissyi dnia 10. Stycznia 1799. R.

A. M. Mędrzecki (L.S.) T. Wędrychowski
S. K. B. Pisarz- S. K. B. Regent.

DONIESIENIA.

Od dawnych lat tu znajdujący się Mistrz Instrumentow, który także wszelkie gatunki estetycznych Bruchbandow podług żądania, tudzież noże i nożyczki ze znakami serca robi. O czym Prześwi. donosi Publiczności. Mieszkał przy iatkach fzewskich na Podwalu, a teraz przeprowadził się na tęż ulicę Podwale do Kirchhöfera kamienicy Nro 524.

Jan Gaspar Teufel.

Pewny Pan potrzebuie do usług Lokaja bez-żennego, któryby dobrze fryzować i golić umiał, tudzież dobrej swej konduty niezaprzeczono złożył dowody; takowey żądający fluzby, może się zgłosić na Kantorze tutejszym Intelligencyi na poczie.